

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Szymankiewicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Renata Skórska

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) w K.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) w K. kwotę 499.155,70 (czterysta dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto pięćdziesiąt pięć złotych 70/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 maja 2010 r.

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

III. Zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) w K. kwotę 41.743,99 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 20 września 2011 r. powód (...) z siedzibą w K. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 500.000 zł z ustawowymi odsetkami za czas opóźnienia. W piśmie procesowym złożonym 2 lutego 2012 r. (karta 214) powód sprecyzował, że domaga się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 6 maja 2010 r.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew powód podał, że w 2002 r. zawarł z Przedsiębiorstwem (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P. umowę na opracowanie projektu wykonawczego na budowę Zakładu (...) w P.. W dacie zawierania umowy jednostka projektowa (...) miała zawartą z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów, projektantów i inspektorów nadzoru w budownictwie. Na podstawie projektu wykonanego przez jednostkę projektową (...) S.A. w B. wybudowało zaprojektowany zakład. W trakcie użytkowania zakładu w sierpniu 2009 r. ujawniły się wady polegające na uszkodzeniach w betonowej nawierzchni na placach dojrzwiania kompostu, doczyszczania kompostu i segmentu przeróbki odpadów budowlanych. Powód zgłosił pozwanemu szkodę pismem z dnia 28 stycznia 2010 r., a w dniu 1 lutego 2011 r. wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania w wysokości określonej w polisie. Pozwany potwierdził zarejestrowanie szkody i do dnia wytoczenia powództwa nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie.

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 stycznia 2012 r. (karta 132) pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, że udzielił Przedsiębiorstwu (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P. ochrony ubezpieczeniowej w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów, projektantów i inspektorów nadzoru w budownictwie. Zakresem udzielonej umowy ubezpieczeniowej objęto wyłącznie projektowanie. W ocenie pozwanego czynności związane z wykonaniem projektu zakończyły się już po ustaniu ochrony ubezpieczeniowej, a to wyłącza odpowiedzialność pozwanego. Nadto pozwany podniósł, że w toku postępowania likwidacyjnego nie udało się uzyskać żadnych wyjaśnień ubezpieczonego, zaś dokumentacja projektowa wykonana przez ubezpieczonego spełniała wszystkie wymagania przewidziane przepisami prawa budowlanego. Pozwany zarzucił ponadto, że sposób prowadzenia prac budowlanych odbiegał od tych jakie przewidziano w projekcie. W konsekwencji strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 września 2002 r. (...)z siedzibą w K. zawarł z Przedsiębiorstwem (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P. umowę na opracowanie projektu wykonawczego na budowę Zakładu (...) w P.. Zakres zleconego opracowania obejmował wykonanie projektu technologicznego całego zakładu, projektu wykonawczego we wszystkich branżach oraz przedmiarów robót i kosztorysów inwestorskich. Termin wykonania przedmiotu umowy określono na 27 grudnia 2002 r. Wykonawca projektu został wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego. W Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia inwestor nie zawarł żadnych oczekiwań co do parametrów użytkowych projektowanych placów. W załącznik nr 6 do SIWZ podano jedynie, że zakres prac projektowych obejmuje ocenę rozwiązań technologicznych i ich ewentualną modyfikację wynikającą z nowych doświadczeń w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie kraju oraz sprawdzenie obliczeń statyczno – wytrzymałościowych zawartych we wcześniejszym projekcie budowlanym sporządzonym przez (...) Spółka z o.o. w R..

Dowód: umowa z 27.09.2002 r. k. 5 – 9, aneks do umowy k. 57 – 58, ogłoszenie o przetargu nieograniczonym k. 183, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia wraz z zakresem wymagań dla oferentów k. 184 – 195.

W dacie zawierania przedmiotowej umowy Przedsiębiorstwo (...) miało zawartą z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów, projektantów i inspektorów nadzoru w budownictwie. Umowa ubezpieczenia została zawarta w dniu 12 sierpnia 2002 r. i objęła swym zakresem ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w przedmiocie projektowania i nadzoru inwestorskiego w okres od 13 sierpnia 2002 r. do 14 lipca 2003 r. Zgodnie z zapisami § 2 ust 4 ogólnych warunków ubezpieczenia ochroną ubezpieczeniową objęta była odpowiedzialność cywilna w związku z wykonywaniem czynności w budownictwie pod warunkiem ich rozpoczęcia w okresie ubezpieczenia, a w przypadku czynności związanych z wykonywaniem projektu zakończenie czynności musiało nastąpić w okresie ubezpieczenia. Sumę ubezpieczenia określono na kwotę 500.000 zł z franszyzą redukcyjną w wysokości 250 dolarów amerykańskich.

Dowód: polisa k. 10, ogólne warunki ubezpieczenia k. 152 – 162.

W wykonaniu zawartej umowy Przedsiębiorstwo (...) sporządziło projekt budowlany zamienny zakładu przekazany powodowi w dniu 30 kwietnia 2003 r. Na jego podstawie powód uzyskał w dniu 29 maja 2003 r. decyzję Starostwa Powiatowego w K. zatwierdzającą projekt budowlany zamienny i udzielającą pozwolenia na budowę według projektu zamiennego. Zgodnie z zawartą umową ta sama jednostka projektowa opracowała również projekt wykonawczy zakładu przekazany powodowi w dniach 16 grudnia 2002 r., 16 stycznia 2003 r., 15 marca 2003 r. i 12 maja 2003 r.

Dowód: projekt budowlany zamienny z marca 2003 r. i projekt branżowy konstrukcyjny z kwietnia 2003 r. w odrębnych teczках dołączonych do aktach sprawy, protokoły przekazania prac projektowych k. 196 i 198 – 203, decyzje Starostwa Powiatowego w K. k. 68 – 70.

Przyjęte przez projektanta J. S. rozwiązania konstrukcyjne były konsekwencją przewidywanych obciążeń i założeń technologicznych opracowanych przez projektanta A. D.. Zadaniem technologa było ustalenie procesu postępowania

z odpadami i dobór odpowiedniego sprzętu w oparciu o bilans odpadów docierających do zakładu, który dostarczył inwestor. Dobór sprzętu wpływał na rozwiązania innych branż w tym również konstrukcyjnej. A. D. dokonał doboru sprzętu, jaki miał poruszać się po placach oraz określił jego typ i ciężar. Najcięższym zaprojektowanym urządzeniem, jakie miało poruszać się po placach była ładowarka kołowa o wadze 20 ton. To urządzenie dawało wytyczne do sporządzenia projektów konstrukcyjnych placów. Dobór sprzętu był w gestii projektanta, inwestor nie stawiał w tym zakresie żadnych wymagań. Projektant przyjmując rozwiązania konstrukcyjne nie kontaktował się z zamawiającym projekt na żadnym etapie powstawania projektu. Wybór nawierzchni został dokonany w oparciu o katalog konstrukcji typowych nawierzchni sztywnych z 2001 r.

Dowód: zeznania świadka J. S. k. 234 – 236, zeznania świadka, A. D. k. 242 – 244, katalog typowych konstrukcji nawierzchni sztywnych k. 241.

W związku z uzyskaniem dofinansowania budowy zakładu ze środków Funduszu Spójności UE powód wyłonił w drodze przetargu dwóch wykonawców. Pierwszym z nich było (...) S.A. w B., które na podstawie projektu wykonanego przez Przedsiębiorstwo (...), zrealizowało wszystkie budynki, obiekty i instalacje zakładu, w tym sporne place dojrzewania kompostu, doczyszczania kompostu i segmentu przeróbki odpadów budowlanych. Drugim wykonawcom było konsorcjum firm, którego leaderem był (...) S.A., który w ramach swojego zakresu rzeczowego wykonało projekt technologiczny hali przyjęcia i sortowania oraz intensywnego kompostowania wraz z wentylatorownią i je zrealizowało. W trakcie prac projektowych nad technologią nastąpiła zmiana gabarytów hal, określonych w projekcie (...)(skrócenie hali sortowni i zmiana wymiarów wentylatorowni), co spowodowało konieczność uzyskania zamiennego pozwolenia na budowę. Powód otrzymał to pozwolenie decyzją Starosty K. z dnia 12 maja 2005 r. To pozwolenie na budowę zmieniło pozwolenie na budowę z dnia 29 maja 2003 r. wyłącznie w zakresie hali sortowni i kompostowni wraz z wentylatorownią. Pozostały zakres rzeczowy budowy zakładu był aż do zakończenia całej inwestycji realizowany w oparciu o projekt (...) Tym samym zmiana projektów objętych decyzją z dnia 20 maja 2005 r. nie obejmowała w żadnym zakresie spornych placów.

Dowód: projekt budowlany z kwietnia 2005 r. sporządzony przez (...)w osobnej teczce dołączonej do aktach sprawy, wniosek o pozwolenie na budowę według projekt zamiennego z 27.04.2005 r. k. 204 – 206, decyzja Starosty K. na k. 182

Zgodnie z zapisem w dzienniku budowy zakończenie prac budowlanych i zgłoszenie obiektu do odbioru nastąpiło w dniu 21 lipca 2006 r. Odbiory końcowe placu dojrzewania kompostu, placu doczyszczania kompostu oraz placu przeróbki odpadów komunalnych zostały przeprowadzone w dniu 25 lipca 2006 r., co zostało potwierdzone stosownymi protokołami, a następnie świadectwem przyjęcia robót z 4 sierpnia 2006 r. Decyzją z 23 października 2006 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego udzielił powodowi pozwolenia na użytkowanie Zakładu (...) w P..

Dowód: dziennik budowy k. 71 – 76, protokół odbioru końcowego k. 78 – 80, świadectwo przyjęcia robót k. 12, decyzja k. 77.

W sierpniu 2009 r. to jest w trakcie użytkowania zakładu ujawniły się wady polegające na uszkodzeniach w betonowej nawierzchni na placach: dojrzewania kompostu, doczyszczania kompostu i segmentu przeróbki odpadów budowlanych. Wady te zostały zgłoszone uczestniczącemu w opracowaniu projektu inż. J. S. w piśmie z dnia 28 września 2009 r. W odpowiedzi na powyższą notyfikację wad J. S. odpisał, że projekt został wykonany poprawnie, a nawierzchnie placów zostały zaprojektowane zgodnie z wymaganiami technicznymi i normami. W tej sytuacji w celu ustalenia przyczyn powstania uszkodzeń powód zlecił opracowanie specjalistycznej opinii w tym zakresie. Z opinii Instytutu (...)sporządzonej w styczniu 2010 r. wynikało, że przyczyną uszkodzeń nie jest błędne wykonawstwo, lecz błędne rozwiązania projektowe. Z opinii wynikało ponadto, że powstałe uszkodzenia będą się w przyszłości powiększać, stąd istnieje konieczność wykonania nowych dwuwarstwowych nawierzchni, a ich koszt oscyluje wokół kwoty 1.200.000 zł.

Dowód: pismo powoda k. 211, pismo J. S. k. 212, zeznania świadka J. S. k. 234 – 236, opinia prywatna Instytutu Budownictwa Politechniki (...) na k. 13 – 48.

Dysponując wskazaną opinią powód pismem z dnia 25 stycznia 2010 r. zgłosił pozwanemu szkodę, wzywając do zapłaty kwoty 500.000 zł. Pozwany potwierdził zarejestrowanie szkody. W toku postępowania szkodowego powód dostarczał kolejne dokumenty wymagane przez pozwanego w tym kosztorysy napraw placów betonowych. Pismem z dnia 26 stycznia 2011 r. pozwany powiadomił powoda, że na podstawie zgromadzonego materiału nie było możliwe ustalenie odpowiedzialności (...) S.A., ani wysokości odszkodowania przez co postępowanie wyjaśniające będzie prowadzone w dalszym ciągu.

Dowód: pismo powoda k. 49, dokumenty dostarczone pozwanemu w postępowaniu szkodowym k. 51 – 56, pismo pozwanego k. 89, akta szkodowe pozwanego.

Pismem z dnia 1 lutego 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty odszkodowania w wysokości określonej w polisie. W okresie poprzedzającym wytoczenie powództwa pozwany nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie, przez co powód zgłaszał do centrali pozwanego Towarzystwa skargi na przewlekłość postępowania. Ostatecznie pismem z dnia 15 września 2011 r. pozwany zawiadomił powoda, że w związku z przeprowadzonym postępowaniem likwidacyjnym została podjęta decyzja o odmowie przyjęcia odpowiedzialności polisowej w sprawie.

Dowód: pisma powoda k. 90 – 92, pismo pozwanego k. 123 - 124.

W stosunku do Przedsiębiorstwa (...) ogłoszono upadłość w 2005 r.

Dowód: zeznania świadka A. D. k. 243.

Stan techniczny nawierzchni betonowych spornych placów jest zły. Uszkodzenia i destrukcja nawierzchni polegają na bardzo licznych spękaniach i zarysowaniach, zwłaszcza w narożach i w pobliżu naroży zdylatowanych płyt nawierzchni oraz lokalnych wykruszeniach betonu. Wykonawstwo nawierzchni w przedmiotowych obiektach było prawidłowe ponieważ jakość wbudowanego betonu jest co najmniej taka, jaką przewidziano w projekcie wykonawczym, podłoże gruntowe pod nawierzchnią betonową spełnia wszystkie wymogi projektowe, grubości posadzki na placach dojrzewania i doczyszczania kompostu są nieco mniejsze od projektowanych, ale faktycznie wbudowano bardziej wytrzymały beton od betonu projektowanego, grubość posadzki w segmencie przeróbki odpadów budowlanych jest co najmniej taka jak w projekcie, ale faktycznie wbudowano beton zdecydowanie bardziej wytrzymały od betonu projektowanego, wykonano też dylatacje zgodne z projektem. Powstałe uszkodzenia i destrukcje nawierzchni betonowych zdecydowanie nie wskazują na złą pielęgnację lub przemarzanie świeżego betonu.

Pojazdy i urządzenia pracujące na przedmiotowych placach generują duże obciążenia dynamiczne, oddziałujące na nawierzchnie analizowanych placów. Przyczynami spękania i zarysowania nawierzchni betonowej placów dojrzewania i doczyszczania kompostu oraz segmentu przeróbki odpadów budowlanych jest przekroczenie nośności konstrukcji betonowej nawierzchni. Wynika to jednoznacznie z charakteru spękań betonu.

Przyczyny powstałych uszkodzeń i spękań nawierzchni wynikają z wad projektowych.

Główne mankamenty projektu to: brak obliczeń statycznych - wytrzymałościowych konstrukcji nawierzchni placów i segmentu przeróbki odpadów budowlanych wykonanych na podstawie pogłębionej analizy obciążeń użytkowych i skurczu betonu, brak zbrojenia konstrukcyjnego płyt betonowych nawierzchni ze specjalnym wzmocnieniem naroży tych płyt, zaprojektowanie dylatacji nawierzchni betonowej „na pełnym luzie”, bez pogłębionej analizy i konstrukcji dylatacji, zaprojektowanie zbyt dużych pól. Ponadto w projekcie zasadniczo nie przewidziano żadnego zabezpieczenia betonu przed negatywnymi oddziaływaniami środowiskowymi.

Można wykonywać nawierzchnie betonowe na tak dużych placach przemysłowych ale przy spełnieniu następujących warunków: dokładnego przygotowania podłoża gruntowego i podbudowy, zaprojektowania mieszanki betonowej o

zmniejszonym skurczu, ustalenie rozmieszczenia i konstrukcji szczelin dylatacyjnych na podstawie odpowiednich obliczeń i analiz, zaprojektowania głównej warstwy nośnej nawierzchni na podstawie obliczeń statycznych płyty betonowej opartej na sprężystym podłożu. Tego wszystkiego w ocenianym projekcie wykonawczym zabrakło.

W dokumencie przetargowym - Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia brak jest postanowień określających oczekiwania inwestora co do parametrów użytkowych projektowanych placów. W załącznik nr 6 do SIWZ podano jedynie, że zakres prac projektowych obejmuje ocenę rozwiązań technologicznych i ich ewentualną modyfikację oraz sprawdzenie obliczeń statyczno – wytrzymałościowych zawartych we wcześniejszym projekcie budowlanym sporządzonym przez (...) Spółka z o.o. w R., co wzmacnia twierdzenie biegłych o wadliwości projektów tak w branży technologicznej, jak i na poziomie wykonawczym. Na podstawie dokumentów dołączonych do dokumentacji przetargowej (w tym SIWZ) nie można wykluczyć, że inwestor nie miał szczególnych wymagań dotyczących nośności powierzchni placów, ale też nie ma podstaw, aby twierdzić, iż inwestor miał jakieś szczególne wymagania w tym zakresie.

W skład dokumentacji projektowej powinien w rozważanym przypadku wchodzić projekt technologiczny. Oceniana dokumentacja projektowa nie zawiera wydzielonego projektu technologii obiektu, zawiera jedynie pewne ograniczone dane technologiczne, które są zawarte w projektach budowlanych i wykonawczych.

Projekt technologii obiektu nie ma uregulowania prawnego. Potrzeba opracowania projektów wykonawczych, jak i projektów technologicznych obiektów budowlanych wynika z podstawowych kanonów sztuki budowlanej. Obciążenia użytkowe powinny wynikać wprost z projektu technologii, a tego w tym projekcie brakuje.

Problematyka obciążenia powierzchni miała być ostatecznie ustalona w procesie projektowania, a dokładnie w projekcie technologicznym, który w tym zakresie ma istotne braki. W projekcie nie wskazano parametrów użytkowych placów, w tym dopuszczalnego nacisku osi pracujących na zaprojektowanych placach.

W celu usunięcia powstałych wad należy skuć wierzchnią warstwę betonu na grubość minimum 15 cm, zazbroić wszystkie naprawiane powierzchnie bolcami rozmieszczonymi w siatce i zamocowanymi do istniejącego betonu na głębokość minimum 10 cm, zazbroić wszystkie naprawiane powierzchnie dwoma siatkami z prętów stalowych przymocowanych do bolców z odpowiednią otuliną, zastosować betonowanie odpowiedniej klasy betonem, rozmieścić dylatacje dokładnie w tych samych miejscach jak dotychczas i wykonać impregnację powierzchniową betonu.

Koszt wykonania naprawy nawierzchni placów wynosi 3.175.688 zł brutto, a po doliczeniu kosztów opracowania projektu wykonawczego naprawy nawierzchni (1.5 % kosztów naprawy) zamyka się kwotą 3.223.323 zł brutto.

Dowód: pisemna opinia Wydziału (...) w B. na k. 291 – 327, opinie uzupełniające k. 413 – 432, 498 – 504.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie obszernej dokumentacji obejmującej tak proces przetargowy, jak i dokumentację projektową. Przebieg postępowania szkodowego wynikał z akt szkodowych pozwanego i dokumentów dostarczonych przez powoda. Prawdziwość tych dokumentów nie była przez strony kwestionowana. Żadna ze stron nie kwestionowała też prawdziwości zeznań świadków – projektantów J. S. i A. D..

Sąd nie znalazł podstaw do podważenia wartości dowodowej opinii pisemnych sporządzonych przez (...)w B.. Wskazać należy, że dowód z opinii biegłego względnie instytutu jest środkiem dowodowym szczególnego rodzaju. Zadaniem biegłego nie jest bowiem ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenie i wyjaśnienie przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego biegłemu materiału sprawy (zob. Sąd Najwyższy z 11 lipca 1969 r., I CR 140/69, LexPolonica nr 312128 (OSNP 1970, Nr 5, poz. 85). Dowód ten nie podlega zatem ocenie według kryterium wiarygodności, ale na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. Sąd Najwyższy w orz. z 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, LexPolonica nr 350396 (OSNC 2001, Nr 4, poz. 64).

Przedłożone opinie (podstawowa i uzupełniająca) stanowiły pełnowartościowy materiał dowodowy. Wnioski w niej przedstawione wskazujące na przyczyny istniejących wad placów, były jednoznaczne, logiczne i bardzo starannie umotywowane, w nawiązaniu do dokumentacji sporządzonej w związku z przygotowaniem i realizacją procesu projektowego. Mimo formułowania licznych pytań i wątpliwości pozwany ostatecznie nie zdołał wykazać żadnych braków opinii, a w konsekwencji obalić ostatecznych wniosków w niej zawartych, co do przyczyn wystąpienia wad w nawierzchni spornych placów. W tej sytuacji oddaleniu podlegał wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z ustnego wysłuchania biegłych na rozprawie tym bardziej, że strona pozwana nie wskazała okoliczności, które wymagałyby dalszego wyjaśnienia lub uzupełnienia.

Mając na uwadze tak poczynione ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Wstępnie wyjaśnić należy, że na gruncie prawa cywilnego, umowa o wykonanie projektu budowlanego nie jest niczym innym, jak umową o dzieło w rozumieniu art. 627 - 646 Kodeksu cywilnego. W umowie tej przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania projektu budowlanego, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Stronami umowy są zamawiający i przyjmujący zamówienie (osoba, lub zespół osób, które zgodnie z prawem budowlanym posiadają uprawnienia do wykonywania prac projektowych). Przedmiotem umowy o prace projektowe jest wykonanie projektu budowlanego zgodnie z wymogami prawa budowlanego. Istota umowy o dzieło polega na tym, że przyjmujący zamówienie musi doprowadzić swoim działaniem do osiągnięcia określonego rezultatu.

Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie może się aktualizować w wypadku niewłaściwego wykonania dzieła. W razie wadliwego wykonania projektu budowlanego inwestorowi przysługuje wybór co do sposobu uzyskania rekompensaty od projektanta. Może on oprzeć swoje roszczenie wyłącznie na przepisach ogólnych o odpowiedzialności kontraktowej (art. 471 k.c.) albo też, nie rezygnując z uprawnień przysługujących mu z rękojmi, dodatkowo dochodzić naprawienia poniesionej szkody. Dokonanie tego wyboru wywołuje określone skutki prawne i procesowe: jeżeli wybrał reżim rękojmi musi w zasadzie jedynie udowodnić istnienie wady, natomiast jeżeli wybrał reżim odpowiedzialności kontraktowej przewidzianej w art. 471 k.c. musi udowodnić fakt nienależytego wykonania zobowiązania przez inwestora, rodzaj i wysokość szkody oraz istnienie normalnego związku przyczynowego między nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą. W takiej sytuacji bowiem, wykonawca nie odpowiada według surowszego reżimu odpowiedzialności za samo istnienie wady, lecz za szkodę wyrządzoną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania.

Okoliczności faktyczne przytoczone przez powoda i stanowiące podstawę jego roszczenia wskazują, że wybrał on reżim odpowiedzialności kontraktowej.

Z opinii sporządzonej przez Uniwersytet (...)w B., której wnioski Sąd podziela, wynika, że do uszkodzenia nawierzchni betonowych spornych placów doszło w wyniku przekroczenia nośności konstrukcji betonowej nawierzchni przez pojazdy i urządzenia pracujące na przedmiotowych placach, które generowały duże obciążenia dynamiczne, oddziałujące na nawierzchnie. Dobór tych pojazdów i urządzeń pozostawiono projektantowi odpowiedzialnemu za część technologiczną projektu, gdyż inwestor w tym zakresie nie sformułował żadnych oczekiwań, co potwierdzają zeznania świadka A. D.. Projekt technologiczny nie zawierał jednak żadnych wskazań dla przyszłego użytkownika co do nośności poszczególnych placów. Dodatkowo w części wykonawczej popełniono szereg błędów projektowych szczegółowo wymienionych w opinii, do których należą między innymi na braku obliczeń statycznie - wytrzymałościowych konstrukcji nawierzchni wykonanych na podstawie pogłębionej analizy obciążeń użytkowych i skurczu betonu, braku zbrojenia konstrukcyjnego płyt betonowych nawierzchni ze specjalnym wzmocnieniem naroży tych płyt i zaprojektowanie zbyt dużych pól na placach. Ponieważ jak wynika z rzeczony opinii wykonawstwo placów nie budzi istotnych zastrzeżeń, prowadzi to do wniosku, że wyłączną przyczyną wystąpienia wad w nawierzchniach spornych placów są wady projektowe. Oznacza to, że między szkodą w postaci wad nawierzchni placów a szkodą, której wysokość została ustalona na kwotę 3.223.323 zł brutto zachodzi adekwatny (normalny) związek przyczynowy.

Powód nie miał możliwości stwierdzenia nieprawidłowości dostarczonej dokumentacji, gdyż nie dysponował wiedzą specjalistyczną pozwalającą na wykrycie takich wad.

Z ustaleń stanu faktycznego wynika, że pierwotnym źródłem zobowiązań łączących powoda z przedsiębiorstwem projektowym była umowa o roboty budowlane z 27 września 2002 r. na opracowanie projektu wykonawczego na budowę Zakładu (...) w P.. W umowie tej firma projektowa zobowiązała się do spełnienia świadczenia w postaci realizacji projektu budowlanego zamiennego, a dostarczony przez nią projekt okazał się wadliwy i spowodował szkodę.

Pozwany udzielił Przedsiębiorstwu (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P. ochrony ubezpieczeniowej w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej architektów, projektantów i inspektorów nadzoru w budownictwie. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§ 4). Odpowiedzialność pozwanego wynika zatem wprost z cytowanego przepisu art. 822 § 4 k.c., jak i z postanowień ogólnych warunków obowiązujących w pozwanym Towarzystwie. Wbrew twierdzeniom pozwanego czynności związane z wykonaniem projektu nie zakończyły się po ustaniu ochrony ubezpieczeniowej. Jak wynika z ustaleń faktycznych sprawy umowa ubezpieczenia została zawarta w dniu 12 sierpnia 2002 r. i objęła swym zakresem ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w przedmiocie projektowania w okresie od 13 sierpnia 2002 r. do 14 lipca 2003 r. Zgodnie z zapisami § 2 ust 4 ogólnych warunków ubezpieczenia ochroną ubezpieczeniową objęta była odpowiedzialność cywilna w związku z wykonywaniem czynności w budownictwie pod warunkiem ich rozpoczęcia i zakończenia w okresie ubezpieczenia. Prace projektowe rozpoczęły się po podpisaniu umowy na opracowanie projektu wykonawczego zawartej w dniu 7 września 2002 r., a wszystkie projekty zostały dostarczone powodowi do dnia 12 maja 2003 r. Całość czynności projektowych odbywała się zatem w okresie obowiązywania ochrony ubezpieczeniowej.

Z ustaleń stanu faktycznego wynika, że szkoda jaką poniósł powód w związku z wadliwością projektu zamyka się kwotą 3.223.323 zł. W świetle treści polisy odpowiedzialność pozwanego była jednak ograniczona do wysokości sumy ubezpieczenia, to jest kwoty 500.000 zł. Od kwoty tej odliczeniu podlegała franszyzna redukcyjna w wysokości 250 dolarów amerykańskich, odpowiadająca w chwili wyrokowania kwocie 844,30 zł (1 USD = 3,3772 według tabeli kursowej NBP z dnia 3 listopada 2014 r.). W konsekwencji Sąd uwzględnił powództwo do kwoty 499.155,70 zł, o czym orzekł w punkcie I sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

O odsetkach od uwzględnionej części powództwa Sąd orzekł przy uwzględnieniu okoliczności, że zarówno z przepisów art. 817, jak i postanowień § 13 ogólnych warunków ubezpieczenia obowiązujących w pozwanym Towarzystwie wypłata odszkodowania winna nastąpić w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, a gdy wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe.

W ocenie Sądu pozwany miał realną możliwość ustalenia okoliczności wypadku i w konsekwencji spełnienia świadczenia w terminie 3 miesięcy od dnia zgłoszenia szkody. Skoro pozwany potwierdził przyjęcie zgłoszenia szkody w dniu 4 lutego 2014 r., to roszczenie o wypłatę odszkodowania stało się wymagalne w dniu 5 maja 2010 r. Powód domagał się odsetek od dnia 6 maja 2010 r. i w tym zakresie żądanie było w całości usprawiedliwione.

Powód wygrał sprawę w ponad 99 procentach. Uzasadniało to obciążenie pozwanego kosztami procesu w całości stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c. Na koszty procesu powód wyłożył kwotę 48.960,99 zł w tym 25.000 zł na opłatę od pozwu, kwotę 16.743,99 zł tytułem wydatków na opinię instytutu oraz kwotę 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Koszty te podlegały zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda, o czym Sąd orzekł w punkcie III sentencji wyroku.

SSO Piotr Szymankiewicz